

časopis pro vězeňství a kriminální prevenci

ČESKÉ VĚZEŇSTVÍ

2/2025

DNY **NATO** DAYS
2025

VĚZEŇSKÁ SLUŽBA
ČESKÉ REPUBLIKY
NA DNECH
NATO

ROZHOVOR
ZDENKA BAUEROVÁ

str. 7

ROZHOVOR

str. 2

VĚZEŇSKÁ SLUŽBA

str. 6

ZPRÁVY Z VĚZNIC

str. 7

DAR MĚSTA OSTRAVY

str. 8

NAŠI LIDÉ

str. 10

TÉMA

str. 13

RESOCIALIZACE

str. 18

ZAHRANIČÍ

str. 21

PAVEL ZVOLÁNEK

str. 24

DUCHOVNÍ SLUŽBA

str. 24

KONFERENCE

str. 26

FOTOREPORTÁŽ

str. 28

ČESKÉ VĚZEŇSTVÍ Č. 2/2025

Vydavatel: Vězeňská služba České republiky, Soudní 1672/1a, 140 67 Praha 4, IČ 00212423

Editor: Robert Blanda

Grafická úprava: Karel Neuvirt

Foto titulní strana: Petr Kuchynka

Foto: Vězeňská služba České republiky, archiv redakce

Adresa redakce: Generální ředitelství Vězeňské služby České republiky, poštovní přihrádka 3, PSČ 140 67 Praha 4

Nová adresa webu: www.vs.gov.cz

telefon 244 024 111 (ústředna), 244 024 412, 244 024 415, fax: 241 409 072

Distribuce časopisu, objednávky a předplatné:

e-mail: to@grvs.justice.cz

© Vězeňská služba České republiky, Praha 2025, Registrační značka MK ČR 6334, ISSN 1213-9297

Vážení kolegové,

před několika týdny jsem převzal odpovědnost za oblast bezpečnosti, kontroly a odborného zacházení ve Vězeňské službě ČR. Vážím si této důvěry a vstupuji do své nové role s respektem k práci, kterou každodenně odvádíte v náročných podmínkách. Víím, že práce ve vězeňství není jen zaměstnáním, ale často i posláním, které vyžaduje profesionalitu, pevné hodnoty a schopnost obstát i v situacích, které nejsou jednoduché.

Moje vize služby je založena na třech jasných prioritách. Tou první je stabilita a bezpečnost, bez nich nelze budovat nic dalšího. Chci podporovat moderní bezpečnostní postupy, využívání analytických nástrojů i být důsledný v kontrole, která je přirozenou součástí dobrého řízení. Druhou prioritou je profesionalita a rozvoj lidí. Víím, jak náročná je práce v našem prostředí, a proto chci hledat cesty, jak posilovat odbornost, sdílení dobré praxe i podporu zaměstnanců v náročných profesích. Třetí prioritou je smysluplné odborné zacházení. Pokud má vězeňství plnit svoji roli, nesmí být jen o střežení, ale také o práci s odsouzenými tak, aby se snížilo riziko recidivy a zvýšil se přínos pro společnost.

Žádná změna se nedá prosadit od stolu. Budu se proto opírat o zkušenosti z praxe, zpětnou vazbu z věznic i konstruktivní dialog.

Těším se na společnou cestu a na to, co se nám společně podaří dokázat.

brig. gen. PhDr. Petr Červený, MBA, LL.M.

Nový generální ředitel Vězeňské služby ČR

genmjr. Tomáš Hůlka:

NOVÉ TECHNOLOGIE NÁM MOHOU POMOCI, ALE ČLOVĚKA NENAHRADÍ

Kam byste v následujících letech chtěl vést české vězeňství?

Na základě aktuálně připravované dlouhodobé koncepce rozvoje vězeňství se chci zaměřit na několik klíčových oblastí. Jednou z nich je práce s vězněnými osobami, protože právě tu od nás společnost nejvíce očekává. Mám na mysli nové výchovné trendy, individualizaci programů a metod zacházení či větší podporu zaměstnávání a nabídky kurzů. Další oblasti, na které koncepce rozvoje vězeňství cílí, jsou lidské zdroje a inovace. A v neposlední řadě samozřejmě i bezpečnost. Ta je základem všeho. Bez ní bychom se nikam dál nepohnuli. Jde přitom nejen o ochranu a bezpečnost veřejnosti, ale i personálu a vězněných osob.

Co byste tedy chtěl v oblasti bezpečnosti změnit nebo zlepšit?

Určitě bych se chtěl zaměřit na zavádění moderních technologických prvků, které zvýší právě bezpečnost personálu i vězňů. To se sice nikdy neobejde bez lidí, nicméně technologie nám umožní lépe využít příslušníky sboru a zaměstnance, například přesunout část dozorců do strážní služby. Dále třeba kamerové systémy využívající umělou inteligenci, které rozpoznávají obličej, detekují pohyb nebo upozorní na nestandardní chování. Dnes některé prostory a perimetry stále střeží příslušníci na věžích či v rámci pravidelných obchůzek. A právě tyto úkoly by v budoucnu mohly převzít moderní detekční systémy. Zrychlí reakci při incidentu, zvýší bezpečnost a zároveň ušetří čas na administrativě, který můžeme věnovat přímé práci s vězni.

Disponuje vězeňská služba těmito technologiemi už nyní?

V tuto chvíli je pilotujeme. Testujeme je v několika věznicích a paralelně

rozjíždíme dalších 36 projektů napříč republikou. Aktivně hledáme finanční prostředky a věřím, že je získáme. Trend vývoje jde dopředu obrovskou rychlostí, zejména v oblasti využívání umělé inteligence. A technologie se stávají mnohem dostupnější. Samozřejmě všechny tyto prvky obsahuje i připravovaná koncepce rozvoje vězeňství.

Jaké další oblasti chcete rozvíjet?

Rád bych se zasadil o zlepšení pracovních podmínek a o snížení administrativní zátěže. Zmiňoval jsem technologie, no a ruku v ruce s tím vnímám potřebu modernizace či obnovy některých našich zastaralých zařízení. Určitě se chci zaměřit na personalistiku a lidské zdroje, resp. na možnosti změny systému náboru i vzdělávání. Co se například vstupních požadavků týká, tak ty jsme už dříve zjednodušili v oblasti fyzické kondice a zdravotního stavu. Ale psychologická kritéria snižovat nechci, kvalita uchazečů je zásadní.

Jak toho chcete dosáhnout?

Musíme více zaujmout nové zájemce o službu, proto plánuji rozšířit náborovou kampaň. Tady vidím možnosti například v efektivnějším oslovování potenciálních nových kolegů skrz sociální sítě, v intenzivnější spolupráci se samosprávami i ve viditelnější prezentaci sboru na veřejnosti. Uvažujeme například o náborových polepech služebních aut nebo o cílených akcích v jednotlivých regionech.

To vše se týká především získávání nových příslušníků. Co ale chcete udělat pro ty zkušené, kteří musí nováčky zaučovat?

Aktuálně diskutuji s Akademií VS možné změny v systému specializačního vzdělávání a rezervy vidím také ve vnitřní komunikaci, kterou bych chtěl výrazně posílit. Je důležité, aby zkušení příslušníci cítili podporu a motivaci zůstat.

Kolik příslušníků a civilních zaměstnanců vám nyní chybí a v jakých profesích?

Aktuálně nám chybí 635 příslušníků a 215 civilních zaměstnanců, tedy zhruba 850 lidí. Některé věznice se pohybují na hranici 20 % neobsazenosti, což řešíme výpomocemi z jiných zařízení. Najít nové zaměstnance je obecně problém napříč trhem práce, bohužel i napříč bezpečnostními sbory. I proto je jasné, že budeme muset některé činnosti postupně nahrazovat technologií.

Jak velká je nyní vězeňská populace?

Dlouhodobě se pohybujeme pod hranicí 20 000 vězněných osob, to znamená přibližně 97 % obsazenosti. V posledních třech letech zaznamenáváme mírný nárůst. Jsou to sice jen stovky osob, ale trend je zřetelný.

Možná je to ještě mimo jiné dojezd postcovidové doby, kdy byl provoz soudů zpomalený, ale nyní je již ve standardním rytmu.

Může k snížení počtu vězňů pomoci novela trestního zákoníku?

V první vlně, která přijde hned se začátkem nového roku, by se změna mohla týkat nižších stovek propuštěných. Počty se mohou lišit – záleží například na souběhu trestných činů. Věznice jsou ale připraveny od 1. ledna ihned reagovat na rozhodnutí soudů. Ačkoli se může zdát, že jde o malé číslo, novela bude mít delší doběh. Dotkne se mnoha dalších odsouzených,

všechny instituce, které se podílejí na začleňování osob po výkonu trestu. Prevence podle mě funguje obstojně a myslím, že i penitenciární péče je na dobré úrovni, byť máme nedostatky, které chceme odstranit. Největší problém je postpenitenciární péče. Ročně propouštíme kolem 10 000 lidí a bez neziskových organizací by systém pomoci téměř neexistoval. Stát by měl výrazně posílit Probační a mediační službu, zajistit pomoc při ubytování, zaměstnání či léčbě závislosti v prvních měsících po propuštění. To jsou kroky, které mohou snížit riziko návratu k trestné činnosti. A je také dobré připomenout, že každá země recidivu

stavu. To má dopad na přesčasy, ale také na atmosféru uvnitř věznic. Nedostatek personálu vnímají nejen zaměstnanci, ale i vězni. Vzniká napětí, které často vede ke konfliktům a bohužel i k častému fyzickému napadání příslušníků.

Na jaké změny se tedy chcete v nejbližší době zaměřit?

Plánuji rozšiřovat rekvalifikační kurzy a specializované programy, více podporovat zaměstnávání odsouzených a také individualizovat přístup k odsouzeným. Mým cílem je dokončit přezbrojení, sjednotit výcvik a posílit

především formou úpravy či zkracování trestů.

Často se zmiňuje vysoká trestní recidiva. Je to problém vězeňské služby?

Recidiva bývá jednoduchým terčem kritiky, ale není to jen problém vězeňské služby. Je to problém celé společnosti. Zapracovat na tom musí

počítá jinak. Naše metodika nás staví do horšího světla.

Co je podle vás aktuálně největší problém Vězeňské služby ČR?

Za mě jednoznačně personální podstav. Jak jsem řekl – ve vězenvství chybí téměř 900 lidí. V některých věznicích to představuje až pětinu celkového

profesní standardy. Zásadní je i změna myšlení společnosti. Aby nevnímala naše zaměstnance jen jako „strážné s obuškem na věži“, ale jako odborníky, kteří mohou pomoci člověku znovu najít správnou cestu v životě. Bezpečnost je prioritou, ale musíme více pracovat s člověkem uvnitř systému.

Lékařka zdravotní služby **Zdenka Bauerová** po 55 letech ve vězeňském lékařství

RECEPT NA DOBROU KONDICI VE VYSOKÉM VĚKU? **NESMÍTE SE ZASTAVIT,** MUSÍTE MÍT SPOUSTU PRÁCE A MAKAT

Nedávno vás generální ředitel Vězeňské služby ČR generálmajor Tomáš Hůlka vyznamenal mimo jiné za mimořádnou věrnost ve službě a práci ve sboru. Padesát pět let. Jak se to stane, že člověk zvládne tolik let pracovat na jednom místě?

Ano, jsem tady už padesát pět let, a to nepřetržitě. A jak se mi to přihodilo, ptáte se? Jsem už takový konzervativní člověk, v tomhle rozhodně. Ale musím přiznat, že asi dvakrát jsem chtěla odejít. Jednou jsem dokonce dala výpověď. Dojížděla jsem tehdy z Ďáblic, měla jsem dvě děti a byl to záprah.

Co vás přimělo vzít tedy tu výpověď zpátky?

Hned druhý den po podání výpovědi mi dali být. To si mě zavolal tehdejší náčelník sboru a řekl, že odejít nemůžu, ale že dostanu být. A hned za dva dny jsem měla dekret na být v blízkosti pankrácké věznice. Vždycky si tu docela vážili lékařů, to musím říci.

Do vězeňské služby jste nastoupila hned po škole?

Ne, ne, já jsem po škole nastoupila na internu do Roudnice nad Labem. Byla jsem tam kolik, asi... tři týdny, když 21. srpna 1968 přijely sovětské tanky. Tenkrát jsem musela být součástí zdravotnického zabezpečení chmelové sklizně, do Roudnice jsem se hned ani nedostala.

Jak jste se dostala jako lékařka do věznice?

No, to byla úžasná cesta. Po porodu v roce 1969 jsem šla pracovat na lékařskou chemii v Praze, tam jsem dělala asistentku; to abych nemusela nikam dojíždět. Jenomže jsem chtěla dělat opravdovou medicínu. Tak jsem si sehnala místo v Říčanech na rentgenu, ale to jsem taky moc dělat nechtěla. Primář mi akorát tak diktoval popisy snímků. A já jsem si říkala: Je-

žišmarjá, tady se nic nenaučím, interna v háji, chirurgie v háji, co budu dělat... A odešla jsem, protože mezitím mě začal šánět náborář od policie. A že prý pro mě mají místo. Na policejní poliklinice v Krakovské ulici. Ale když jsem prošla vstupní lékařskou prohlídkou, rozhodla jsem se, že tam nepůjdu. Nelíbilo se mi chování lékaře, který prohlídku prováděl.

A od policie jste šla rovnou do vězeňství?

Víceméně ano. Přišel náborář ze Sboru nápravné výchovy, že by o mě stáli. Nejdřív jsem si nemyslela, že bych tam mohla jít, no a vidíte... V pondělí 2. listopadu 1970 jsem přišla na Pankrác na motorovou bránu. V té době byla nemocnice civilní zařízení na úrovni Krajského ústavu národního zdraví. Jmenovalo se to Ústav národního

zdraví nápravné výchovy. Na bránu za mnou přišel ředitel nemocnice a říkal: „Tak chcete k nám nastoupit?“ Já jsem říkala: „Ano, když si u vás budu moci udělat „kolečko“ a budu moci dělat medicínu, tak bych docela ráda.“ On souhlasil a od té doby jsem tady.

Co je kolečko?

Začínající lékař musí projít praxí na různých odborných odděleních. Tehdy se to zapisovalo do indexu, každý primář tam napsal své hodnocení. No a pak, když šel lékař k atestaci, to předkládal. V té době jsem nastoupila jako civilní lékař. To vydrželo tři roky. 1. ledna 1973 nás všechny dali do uniformy.

Co pro vás přestup do uniformy znamenal? Co se pro vás změnilo?

Především jsem do uniformy musela, jinak bych musela odejít. Ale hlavně

bylo, že jsme byli pořád lékaři. Přibýly povinnosti navíc, samozřejmě. Muselo se chodit na střelby a na školení a byly různé pohotovosti (nemedicínské), kdy jsme museli zůstat v práci i několik dní, kdyby se něco přihodilo.

A přihodilo se něco?

Tehdy ne. Ale obdobné pohotovosti byly třeba později během amnestií. To ale mělo trochu jiný význam a i smysl, protože amnestovaní museli být prohlédnuti, a ze začátku dostávali i lékařskou zprávu. A v uniformě jsem pak byla až do roku 1994. Tedy už v době Vězeňské služby ČR.

Čím se liší vězeňské lékařství od toho civilního? Čím je specifické?

V celé spoustě věcí. Jednak je to jiná skladba lidí – pacientů, od kterých můžete čekat úplně všechno. Že po vás něco hodí, verbálně i brachiálně vás napadne a podobně. Já si pamatuju, že mě dokonce chtěl jeden obviněný zabít. A zachránil mě příslušník, který stál vedle mě a naštěstí tu kovovou stoličku, kterou mě chtěl ten obviněný zabít, zachytil těsně nad mou hlavou.

A měla jste v povaze se s těmito věcmi vyrovnat, nebo jste si na ně prostě musela zvyknout?

Víte, já se trochu možná liším od jiných, ale vydržím skoro všechno. Velece rychle se vyrovnám s každou situací.

Čím dále se vězeňské lékařství liší?

Také nemoci vězňů jsou jiné. A řekla bych dost jiné. Když jsem tehdy začínala na interně, byly tam takové nemoci, že jsem vyvalovala oči, opravdu. Třeba jen ty jejich vynalézavé metody sebepoškozování.

Přibližte nám to, prosím.

Jeden vězeň z Valdic přišel na metodu, jako si vyrobit kotvu ze zavíracího špendlíku na niti, že to vypadalo jako háček na ryby. To celé zabalil do lepicí pásky a spolkl. Měl to změřené tak, že mu to dosáhlo akorát do jícnu. Uvázal si to na zub a počkal, až sliny tu pásku odlepí. Pak škulbl za tu nit a kotva se zasekla, že byl skutečně jak ryba na háčku. Opakovaně ho pak museli chirurgové operovat, a operovat hrudník a jícen, to není žádná sranda, to opravdu ne, zvláště opakovaně. Ale i vězeňští lékaři se postupně zdokonalovali, například jeden úžasný primář z Krče se naučil ty háčky i další cizí tělesa vyndávat endoskopicky, což před těmi padesáti lety bylo docela umění. Další vězeňská specialita, také z Valdic, byla, že vězňové pili vodu, ve kte-

rě se ráchali potkání, nebo je dokonce chytali a jedli jejich játra v naději, že tak chytí leptospirozu. Teprve když zjistili, že úmrtnost u této nemoci byla asi 50 procent, tak to začalo ustupovat.

Takže se dá říci s trochou nadsázky, že z lékařského hlediska jste se setkala se situacemi, se kterými byste se v civilním lékařství asi nesetkala. Určitě. S tímhle bych se v civilním zařízení jen těžko setkala.

Jak se vězeňské lékařství po dobu těch let měnilo?

Určitě se měnilo a změnilo hodně. V době socialismu jsme se nepotýkali s takovým personálním podstavem u lékařského personálu a celkově byly chvíle, kdy se vězeňskému zdravotnictví, lze říci, i dařilo. Úžasná byla třeba týdenní instrukčně-metodická zaměstnání – tak se tomu říkalo. To za námi přicházeli často odborníci z různých oborů a zadarmo nám přednášeli o novinkách v medicíně a předávali své zkušenosti z praxe. Téměř každý rok se uskutečňovaly také Konference z vězeňské medicíny, které byly pořádány společně s kolegy ze Slovenska, střídavě v Čechách a na Slovensku. Tyto akce byly pro nás velmi přínosné.

Mění se třeba druh nemocí u odsouzených? Zaznamenáváte jinou potřebu péče o ně?

To se nedá srovnat. Dřív převládalo sebepoškozování. Například polykání různých předmětů, pořezení, dokonce sypání nastrouhané inkoustové tuhy do očí či injekce cizorodých látek, jako např. okurkového láku nebo obsahu hnisavých ran do žil, svalů nebo i do pohrudniční dutiny v jednu dobu vedlo. Pamatuji si, že jednoho odsouzeného, co se pořezał na obou horních končetinách od ramen až po zápěstí, jsem ve službě zašívala dvě a půl hodiny. Ale postupně více a více začaly zdravotní a zejména psychický stav vězňů ovlivňovat drogy. A dneska? Dneska snad fetuje úplně každý z nich. Většina z těch, co nastupují, je pozitivní na pervitin nebo alespoň na marjánku. A boj proti tomuto fenoménu začíná být přímo sisyfovský a čím dál dražší.

Zvyšuje se agresivita vězňů?

Já už dneska to srovnání nemám takové jako dřív, jsem už převážně „úředník“, ale to víte, když je vězeň v rauši, tak je často nebezpečný. Ale podle mne i statistického sledování se zvyšují počty napadení personálu vězňů a také, myslím, stoupají počty sebevražd vězňů.

Co může být pro mladého lékaře motivující, proč jít pracovat do věznice?

Peníze. Je mi líto, ale dneska už mladé doktory na nic jiného nenalákáte, opravdu. Dříve to třeba byla možnost ve vězeňských nemocnicích udělat si na jednom místě kolečko před atestací, ale to dneska v civilních nemocnicích už není žádný problém. V dřívější době bylo mnohonásobně častější vyřešení bytové situace lékařem přidělením bytu. Bývala i řada dalších benefitů, které již nyní nejsou. A v neprospěch vězeňského lékařství také přibývala možnost práce lékaře (i začínajícího) v zahraničí, daleko lépe finančně ohodnocená; k tomu přispívá také daleko lepší jazyková vybavenost dnešních mladých lidí.

Personální situace u lékařů ve vězních byla vždycky tak tristní?

Nebyla. Za minulého režimu bylo lékařů dostatek. Ale oni neměli kam jít, neutekli za hranice, to tehdy většinou nešlo. Já sama jsem měla po škole problém najít místo, kde bych chtěla zůstat pracovat. Za mých mladých let se po promoci musel začínající lékař vyrovnat s tzv. umístěnkami (místa určovala „strana a vláda“) a málokomu se dařilo bez protekce nastoupit jinam než na umístěnku. Ale pamatuji se, že Sbor nápravné výchovy měl vládou přiznané privilegium, že v případě souhlasu s nástupem do vězeňského zdravotnictví byl lékař z civilního místa ihned uvolněn (jinak byl vázán většinou 9měsíční výpovědní lhůtou); myslím, že na to bylo vydáno vládní nařízení. To by se v dnešní době, kdy je významný nedostatek lékařů i v civilním sektoru, mýjelo účinkem.

Nechybí vám praxe praktikující lékařky?

V mých téměř jednaosmdesáti letech už ani ne.

Prozradíte čtenářům váš recept na to, jak v jednaosmdesáti letech vypadat ani ne na šedesát?

Nesmíte se zastavit a musíte mít spoustu práce a makat. Bez práce se neudržíte ve formě. Kdybych ležela doma, nic nedělala, tak už jsem v rakvi. Nicméně díky za kompliment, nevím, zda je oprávněný.

Chápete tu svoji práci jako poslání?

No to je hezká otázka. Hezká.... Asi trochu taky, možná i proto jsem tu už tak dlouho.

KONCEPCE ROZVOJE ČESKÉHO VĚZEŇSTVÍ DO ROKU 2035 NOVÁ CESTA K MODERNÍMU SYSTÉMU

České vězeňství stojí na prahu zásadní změny. Přeplněné věznice, nedostatek personálu, zastaralá infrastruktura, vysoká míra recidivy odsouzených a zajištění bezpečnosti společnosti jsou oblasti, které je nutno řešit v širším kontextu. Vláda proto na svém jednání dne 29. října 2025 schválila dokument předložený vedením Vězeňské služby České republiky s názvem Koncept rozvoje vězeňství na období 2026–2035. S odhadovaným nákladem 29,2 miliardy korun jde o největší modernizační projekt v historii českého vězeňství. Jeho cílem je vytvořit systém, který bude bezpečný, efektivní a orientovaný na rehabilitaci odsouzených.

Proč je koncepce nezbytná?

Bez modernizace hrozí zhoršení podmínek výkonu trestu, výkonu vazby a výkonu zabezpečovací detence, zvýšená bezpečnostní rizika a možná kritika ze strany lidskoprávních organizací. Nový dokument proto přináší jasnou vizi, jak zajistit udržitelnost a kvalitu vězeňství v souladu s evropskými standardy.

Čtyři hlavní cíle koncepce

1. Zacházení s vězněnými osobami

Cílem je snížit recidivu prostřednictvím individuálních plánů, vzdělávacích programů, pracovních příležitostí a rozvoje psychosociální péče. Posílení zásad restorativní justice a principu normality zajistí lepší připravenost odsouzených na návrat do společnosti.

2. Bezpečnost

Moderní technologie se stanou základem pilířem ochrany věznic. Plán zahrnuje AI monitoring, biometrické systémy, ochranu před drony, kybernetickou bezpečnost a krizové řízení. Tyto kroky minimalizují rizika útěků, vnášení zakázaných předmětů a kybernetických útoků.

3. Stabilizace personálu

Personál je klíčovým prvkem bezpečného a funkčního systému. Koncepce počítá s navrhovaným zvýšením platů, profesním rozvojem, psychosociální podporou a digitalizací administrativy. Cílem je snížit fluktuaci a zvýšit atraktivitu práce ve VS ČR.

4. Modernizace a technologie

Digitalizace procesů, zavedení centrálního informačního systému, automatizace, kybernetická ochrana a nové stavební projekty včetně výstavby moderní věznice. Tyto kroky přinesou efektivní správu věznic a snížení provozních nákladů.

Inspirace ze zahraničí

Koncepce vychází z osvědčených modelů: Norsko (princip normality), Německo (restorativní spravedlnost), Velká Británie (AI monitoring), Estonsko (digitalizace) a Finsko (psychosociální podpora personálu). Český systém tak kombinuje nejlepší evropské praxe. Závěrem lze konstatovat, že dokument Koncepce rozvoje vězeňství do roku 2035 představuje dlouhodobý plán, který má zajistit moderní, bezpečný a efektivní systém orientovaný na prevenci kriminality a reintegraci odsouzených. Je to krok, který ovlivní nejen podmínky výkonu trestu, ale i celkovou bezpečnost a kvalitu života v české společnosti.

FESTIVAL PŘÍZNIVCŮ BEZPEČNOSTNÍCH SLOŽEK

Ve Třtici u Nového Strašecí se konal oblíbený Festival Spolu, který nabídl pestrý program pro rodiny s dětmi. Návštěvníci si užili den plný hudby, zábavy, soutěží i zajímavých ukázek práce složek integrovaného záchraného systému a bezpečnostních institucí.

Jedním z velkých lákadel byla prezentace Věznice Oráčov, která přiblížila práci příslušníků vězeňské služby a představila veřejnosti každodenní realitu výkonu trestu. Zájemci si mohli prohlédnout služební vybavení, ukázky zbraní, donucovacích prostředků a dozvědět se více o technice a taktikách, které se používají při zajištění bezpečnosti ve věznicích.

Velkou pozornost přitáhla i praktická ukázka poutání „odsouzených“ a zajištění jejich bezpečného doprovodu, při které si návštěvníci mohli na vlastní oči ověřit, jak náročná a odpovědná je práce příslušníků. Děti i dospělí měli možnost si prohlédnout výstroj a vybavení, klást dotazy a odnést si spoustu zajímavých informací.

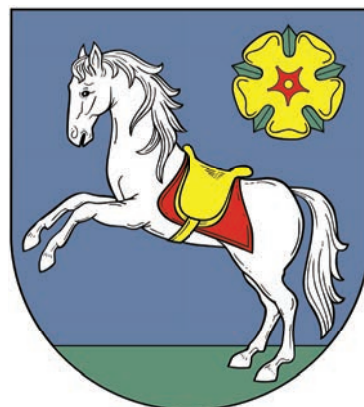
Festival Spolu se zaměřuje na propojení lidí, vzdělávání a zábavu pro všechny věkové kategorie. Kromě prezentace věznice nechyběly hudební vystoupení, dětské atrakce, tvořivé dílny, stánky s občerstvením a rukočelnými výrobky.

Akce se vydařila nejen díky slunečnému počasí, ale především díky bohatému programu, který nadchl celé rodiny. Prezentace složek, jako je Věznice Oráčov, navíc ukázala, jak důležitou roli mají tyto instituce v bezpečnosti a chodu společnosti.

DAR MĚSTA OSTRAVA NA ROZVOJ VAZEBNÍ VĚZNICE

Na jaře letošního roku obdržela Vazební věznice Ostrava finanční dar Statutárního města Ostrava ve výši sto tisíc korun na rozvoj výchovných, diagnostických a terapeutických činností vedoucích k upevnění nekriminálního vzorce chování a podporu humanizace vězeňského prostředí. Z finančních prostředků se podařilo pořídit nové vybavení do návštěvní místnosti a zrealizovat zájmovou aktivitu „Zahradní relaxace“.

Nové vybavení do návštěvní místnosti

První část daru byla investována na dovybavení návštěvní místnosti, která je určena k setkávání vězňených osob s jejich rodinami, především s malými dětmi. Místnost byla upravena tak, aby působila přívětivěji, klidněji a ještě bezpečněji. Na podlahu byly instalovány pěnové podlahové dílce ve tvaru puzzle, přibýly drobné hračky, klidová zóna s pohodlným sezením v podobě barevných sedacích vaků a dřevěného setu stolečku a židliček s dětskými motivy, přebalovací pult i dekorativní prvky, které celkově vytvářejí důvěrnější atmosféru, snižují stres a napětí. V místnosti se nachází také zóna pro stolní aktivity, kde si děti mohou

zahrát stolní hry nebo něco nakreslit. Celý prostor prošel vizuálním zútulněním s důrazem na dětské potřeby – stěny byly vyzdobeny malovanými obrázky a důraz byl kladen také na barvy, které podporují emoční bezpečí. Prostor návštěvní místnosti by měl být i prostředím, kde se budují vztahy a kde dítě může vnímat blízkost a bezpečí navzdory okolnostem.

Zahradní relaxace jako forma zájmové aktivity

Druhá část finančních prostředků byla využita na realizaci zájmové aktivity zahradní relaxace. Vazební věznice je koncipována v městské zástavbě

a vytváření přírodních okrasných částí přispívá k příznivému přirozenému životnímu prostředí, nutnému k harmonickému rozvoji osobnosti. Zelená oáza s vyvýšenými záhony vznikla ve vymezeném prostoru vedle vycházkových prostor na střeše budovy vazební věznice.

Samotný projekt je tvořivou, svěpomocnou a volnočasovou aktivitou, zaměřenou na vytváření pozitivního vztahu odsouzených k přírodě. Součástí pracovní činnosti je sadba, pěstování a péče o okrasné rostliny, případně i zeleninu. Odsouzení se seznámí s pravidly a bezpečností práce při zacházení s nářadím, s nároky na pěstování a umístění květin, s pěstováním zeleniny v omezených prostorech a dále se symbiózou rostlin, různými škůdci, ochranou rostlin, škodlivým a užitečným hmyzem, recyklací a kompostováním. Projekt je sezónní aktivitou, která je plánována v měsících březen – listopad a vždy probíhá v závislosti na aktuálních klimatických podmínkách.

Cílovou skupinou této zájmové aktivity jsou odsouzené ženy ve středním i vysokém stupni zabezpečení, zařazené pro výkon trestu odnětí svobody do Vazební věznice Ostrava. Zahradnické práce ženy vykonávají nejen individuální formou, ale bude využita i skupinová forma s nutností vzá-

jemné kooperace. Aktivita je vedena vychovatelem za stálé přítomnosti a dozoru vedoucího aktivit. Odsouzené se mohou věnovat terapeutickému pěstování rostlin, spojenému s pobytem na čerstvém vzduchu, který napomáhá přispět k psychické pohodě, nabízí prostor pro

sebereflexi a posiluje odpovědnost i trpělivost. Vedení Vazební věznice Ostrava oceňuje spolupráci s městem, která reflektuje moderní přístup k výkonu vězeňství, jež směřuje k úspěšné reintegraci odsouzených do společnosti.

VĚZŇOVÉ VOLILI DO SNĚMOVNY

Letošní volby do poslanecké sněmovny se týkaly také osob ve vězeňských zařízeních. Vězeňská služba ČR zajišťovala ve dnech voleb do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky výkon volebního práva osob, které se nacházejí ve výkonu vazby, výkonu trestu odnětí svobody či ve výkonu zabezpečovací detence. Svě volební právo využilo 6 937 osob, což představuje 40,39 % z celkového počtu oprávněných voličů. Volby ve věznicích se uskutečnily v souladu se zákonem a bez mimořádných událostí.

Oprávněno volit bylo celkem 17 175 osob, z toho 1 123 obviněných, 15 940 odsouzených a 112 chovanců detenčních ústavů. 9 507 osob (55,35 %) se rozhodlo volební právo nevyužít a 731 voličů (4,26 %) nebylo připuštěno k hlasování okrskovými volebními komisemi, nejčastěji z důvodu nesplnění zákonných podmínek, například kvůli absenci platného občanského průkazu, volebního průkazu či chybějícímu trvalému pobytu na území České

republiky. Volby byly zajišťovány okrskovými volebními komisemi příslušných obcí ve spolupráci s Vězeňskou službou ČR. Vězeňská služba zabezpečila organizaci voleb v prostorách věznic, vazebních věznic a detenčních ústavů.

Letošní volební účast ve věznicích byla téměř totožná s minulými volbami. V roce 2021 volilo 40,74 % z celkového počtu oprávněných voličů z řad vězňů osob.

Jiří Formánek

Kynolog z Kynšperka je dobrovolným hasičem

Podporučík Jiří Formánek slouží u Vězeňské služby ČR přes dvacet let. Od září 2022 působí na pozici vedoucího výcvikového střediska služební kynologie Věznice Kynšperk nad Ohří, kde má na starosti metodické vedení výuky i výcviku služebních psů a přípravu psovodů a kynologů podle jednotlivých specializací a kategorií služebních psů.

Ve svém volném čase je členem výjezdové jednotky sboru dobrovolných hasičů v Ostrově, se kterou dne 13. 9. 2025 reprezentoval Karlovarský kraj na VIII. mistrovství ČR jednotek SDH obcí ve vyprošťování a dopravních nehod. Jeho tým ve složení velitele, zdravotníka, strojníka a hasiče zde obsadil druhé místo.

Závodům v této disciplíně se Jiří Formánek věnuje 12 let a mezi jeho největší úspěchy se soutěžním týmem patří několik prvenství v kláních o pohár starostů obcí a v krajských soutěžích a třetí místo na II. mistrovství ČR v Hradci Králové.

Jiří Formánek dříve pracoval jako záchranář, v roce 2003 ho ale zájem o uniformu přivedl do Věznice Ostrov, kde začínal jako psovod. V té době se stal také dobrovolným hasičem. V jednotce, která spadá do kategorie JPO II, působí jako řidič- strojník a má na starosti obsluhu automobilových cisteren a agregátů.

Během měsíce odslouží spolu s dalšími pěti výjezdovými hasiči v pohotovosti deset směn. Každá ze směn má v řadách i ženy. Vyhlášení poplachu se provádí pomocí svolávacího systému Fireport obdobně jako ve vězeňské službě. Po vyhlášení poplachu musí jeho jednotka vyjet do pěti minut.

Jednotka ke své činnosti využívá nové moderní prostory zbrojnice a v letošním roce má za sebou už 192 výjezdů. Ještě v roce 2023 jich bylo ale více než dvakrát tolik. Teprve v roce 2024 totiž

vznikl v Ostrově profesionální hasičský záchranný sbor a dobrovolní hasiči už tak nevjíždějí ke všem událostem.

Pomáhají nejen u požárů a nehod, ale také v rámci charitativních projektů a každoročně organizují benefiční akci Společně k cíli s hasiči zaměřenou zejména na podporu rodin s hendikepovanými dětmi.

Jiří Formánek ve věznici před časem vyprovodil do psiho důchodu svého dlouholetého čtyřnohého pomocníka. Dvanáctiletý pes Cit, zvaný Cíťa, plemena border kolie, byl nejdéle sloužícím služebním psem s platnou kategorií SPDMT ve vězeňské službě a jeden z prvních začínajících specialistů na vyhledávání mobilních telefonů.

V současné době cvičí Jiří Formánek se služebním psem Charonem, čtyřletým belgickým ovčákem Malinois, v rámci projektu Detekce pachových markerů metodami analytické chemie a jejich využití ve výcviku služebních psů vtiskávání pachových markerů, které je realizováno v rámci spolupráce mezi Vězeňskou službou České republiky a Českou zemědělskou univerzitou.

„Charon se mnou tráví mnohdy čas i v hasičské zbrojnici. Výcviku se proto věnujeme i zde, abychom tak využili rozmanitost prostředí a možnost maximálně posilovat jeho výkonnost, schopnosti a dovednosti,” vysvětluje Jiří Formánek.

Výcvikové středisko služební kynologie ve Věznici Kynšperk nad Ohří slouží k výcviku psovodů a jejich služebních psů v rámci Vězeňské služby České republiky. Jedná se o specializované pracoviště, které se zaměřuje na zajištění bezpečnosti ve vězeňském prostředí s využitím psů.

Ladislav Kratochvíl

Malíř v uniformě

Ladislav Kratochvíl je mezi mnohými občany Chrastavy ze severu Čech znám spíš jako malíř a autor, jehož obrazy visí v regionálních galeriích a kulturních domech. Jen málokdo ale ví, že za malířským stojanem stojí také dlouholetý příslušník Vězeňské služby České republiky, který většinu svého profesního života zasvětil službě v bezpečnostním sboru.

Ladislav Kratochvíl se narodil 24. listopadu 1967 a ve Vězeňské službě ČR sloužil téměř celou svoji kariéru. K vězeňské službě nastoupil ve Vazební věznici Liberec dne 1. ledna 2004. Nejprve působil jako strážný pro eskortní službu. V roce 2005 přešel na pozici inspektora strážní služby a poté na inspektora strážní služby operátora. Od roku 2015 zastával opět pozici strážného pro eskortní službu a v roce 2024 se přesunul na oddělení výkonu vazby a trestu, kde vykonával činnosti vrchního dozorce.

Od května 2025 pracuje jako dozorce ve Věznici Rýnovice. Za tyto roky získal nejen bohaté zkušenosti z výkonu služby u bezpečnostního sboru, ale

také respekt kolegů pro svůj životní nadhled a lidský přístup. Vlastnosti potřebné pro službu v bezpečnostním sboru ale uplatňuje i ve svém uměleckém životě. Sám přiznává, že prostředí vězeňství mu dalo schopnost dívat se na svět jinými očima: všimnout si detailů, vcítit se do situace a pocitů druhých lidí a získávat tak pojem o hodnotě lidského života.

Tato témata se často odrážejí v jeho obrazech. Kreslení a malování provází Ladislava Kratochvíla od dětství. Během školních let v Litoměřicích navštěvoval lidovou školu umění, kde se naučil základním výtvarným technikám. Zdárně složil i talentové zkoušky na Střední odborné škole

v Kamenickém Šenově v oboru malíř skla a porcelánu. Bohužel pro velký počet uchazečů ale nebyl přijat. Na malování nezanevřel a věnuje se mu dodnes. Začínal malovat na různé materiály včetně dřeva a sololitu. Vyzkoušel téměř všechny výtvarné techniky. Ostatně to sám hodnotí slovy: „Maluji všechno na všechno.“ Nejprve používal tempéry a později přešel na akrylové barvy, které si na dlouhou dobu oblíbil. Spolupracoval s grafickým studiem Malý Princ, kde v roce 1993 vytiskli jeho kompletní omalovánky pro děti. Díky jeho obrazům vzniklo i několik nástěnných kalendářů, a přestože se profesně vydal jinou cestou, malování zůstalo jeho celoživotní vášní.

Dnes se věnuje převážně malířské klasice - olejomalbě na plátně. V jeho dílech dominuje figurální malba a portrét, avšak nechybí ani fantaskní motivy nebo naopak sociálně pojatá témata, která pramení zejména ze zkušeností z vězeňské služby. Jeho tvorba si postupně našla cestu na výstavy organizované nejen v Chrastavě, ale i v Liberci, v Lomnici nad Popelkou. Vystavoval i v Praze a na dalších místech. Jeho obrazy někdy zaujmou svou výraznou barevností, jindy naopak kontrastním monochromatismem. Diváky upoutají svou emocionálností a hloubkou. V Chrastavě měl v roce 2023 výstavu s názvem Derniéra, kde naznačoval, že s veřejným vystavováním skončí.

S malováním ale rozhodně nepřestál – štětec a plátno jsou pro něj způsobem, jak vyvažovat náročnou profesní realitu a nacházet prostor pro vnitřní rovnováhu. V letošním roce je možné si jeho tvorbu prohlédnout v Lázních Libverda, kde budou jeho obrazy k vidění až do 22. dubna 2026.

V prostředí vězeňství se setkáváme se striktními pravidly a vysokým stupněm odpovědnosti. Malířský ateliér je pro Ladislava Kratochvíla místem, kde naopak může tuto každodenní disciplínu vyvažovat svobodou tvorby. Umění mu dává možnost vyjádřit pocity a zkušenosti, které nelze jednoduše převést do slov. Pro mnohé kolegy z VS ČR tak může být inspirací v tom, jak důležité je mít kromě služby také nějakou další tvůrčí nebo relaxační činnost, která pomáhá zachovat rovnováhu a duševní zdraví. Ladislav Kratochvíl je příkladem toho, že služba a umění se u příslušníka nevylučují – naopak se vzájemně doplňují a vytvářejí harmonii, která obohacuje jak jeho samotného, tak i prostředí, v němž působí.

Více o jeho tvorbě může najít na webových stránkách: <https://kratochvillbc.wixsite.com/obrazy/>

Jan Novák

Úspěch v triatlonovém závodu

Příslušník VS ČR Věznice Jiřice Jan Novák obsadil 8. místo v triatlonovém závodu. Příslušník VS ČR Věznice Jiřice, aktivní celoživotní sportovec, se dne 17. srpna 2025 zúčastnil světového prestižního triatlonového závodu Ironman 5150 Series v Hradci Králové, kde v individuálním závodě obsadil ve své kategorii skvělé 8. místo.

Závody Ironman 5150 Series představují formát olympijského triatlonu, který zahrnuje 1,5 km plavání, 40 km jízdy na kole a 10 km běhu, které musí závodník absolvovat. Tento typ závodu klade vysoké nároky na fyzickou kondici, psychickou odolnost i strategické rozvržení sil. Triatlon není jen sport – je to filozofie, která spočívá v překonávání vlastních limitů, hledání rovnováhy mezi tělem a myslí a v neustálém osobním rozvoji. Úspěch našeho kolegy je inspirací nejen pro sportovce, ale i pro všechny, kteří věří v sílu vůle, disciplíny a odhodlání.

DAR KRVÉ PO ŠESTÉ

První říjnové pondělí byl v Ústřední vojenské nemocnici v Praze zahájen další ročník akce společného darování krve s Vězeňskou službou ČR. V následujících týdnech se akce zúčastnilo více než 300 zaměstnanců a příslušníků, kteří přišli darovat svoji krev či plazmu. Zhruba třetina z nich jsou tradičně prvodárci.

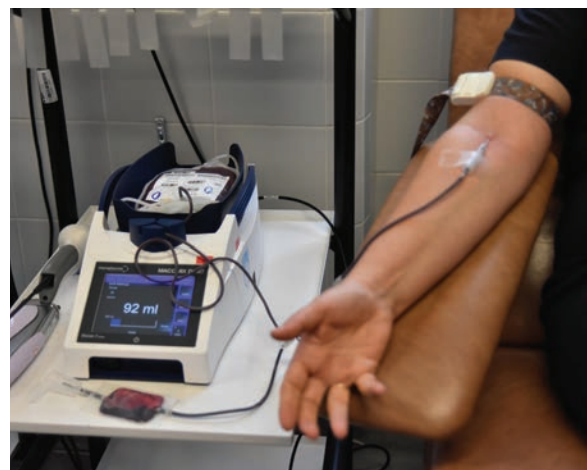
Do darování se zapojili kolegové ze všech věznic a vazebních věznic, z generálního ředitelství, z Akademie VS i z SOU vězeňské služby. Odběry se konaly ve 22 nemocnicích během 23 odběrových dnů. První den přijeli kromě pražských příslušníků a zaměstnanců vězeňské služby také kolegyně a kolegové z věznic Jiřice, Vinařice a Oráčov.

První ročník se uskutečnil v roce 2020. Tehdy většinu tvořili prvodárci, kteří dnes již chodí krev darovat pravidelně. Každým rokem přivádíme díky této akci do odběrových míst nové dárce. To nemocnice a odběrová centra velmi oceňují, protože přes trvalou osvětovou aktivitu stále není dárců dostatek. Hlavním cílem projektu vězeňské služby je plošně pomoci s aktuálním

nedostatkem krevních zásob v České republice.

Každý odběr může zachránit až tři lidské životy. Jeden odběr plné krve, cca 450 ml, může být rozdělen na tři složky – červené krvinky, plazmu a krevní destičky – a pomoci tak třem různým pacientům. Průměrný člověk za život dostane čtyřikrát transfúzi a dvanáctkrát preparát z krve. V ČR chybí až 80 000 dárců krve. Ideální počet dárců by měl být kolem 300 000, ale aktuálně jich je jen asi 220–230 tisíc. Ročně sice přibývá asi 27–30 tisíc nových dárců, to ale na pokrytí přirozeného úbytku stávajících dárců nestačí.

Nejčastější krevní skupina v ČR je A, má ji cca 40–44 % populace. Následuje univerzální skupina O (30–34 %), B (18–20 %) a nejvzácnější je AB (8–9

%). Krev nelze uměle vyrobit. Její složky jsou nenahraditelné – červené krvinky přenášejí kyslík, plazma obsahuje protilátky a faktory srážlivosti, destičky zastavují krvácení.

Český červený kříž uděluje dárcům krve medaile prof. MUDr. Jana Janského (bronzová, stříbrná, zlatá) a Zlaté kříže ČČK za 80, 120 a 160 odběrů.

SÉRIE PODZIMNÍCH PREZENTACÍ VĚZEŇSKÉ SLUŽBY ČR

Období pozdního léta a počínajícího podzimu je tradičně dobou, kdy Vězeňská služba ČR prezentuje veřejnosti umění svých specialistů v dynamických ukázkách, zatímco statické expozice návštěvníkům těchto akcí představují spíše běžnější život za zdmi věznic a vazebních věznic. Nejčastěji jsou představovány donucovací prostředky používané proti vězněným osobám v případě jejich odporu či naopak zakázané předměty, které jsou vězňům při prohlídkách zabavovány. Jsou to jednak improvizované zbraně, úkryty s mobilními telefony, tetovací strojky, léky a drogy a podobně. Vrcholem těchto přehlídek ať už celostátních nebo regionálních jsou tradičně Dny NATO, které byly v loňském roce kvůli regionálním záplavám zrušeny.

Všechny tyto akce se pořádají nejen proto, aby měla veřejnost větší povědomí o práci našeho bezpečnostního sboru, ale také aby přilákala nové zájemce o službu nebo práci ve vězeňské službě, a proto je část prezentace vždy věnována náboru.

VS ČR opět na Dnech NATO

Po roční pauze se ve dnech 20.–21. září 2025 na Letišti Leoše Janáčka v Ostravě uskutečnily Dny NATO a Dny Vzdušných sil Armády České republiky, největší letecko-armádně-bezpečnostní akce ve střední Evropě. Akci provázelo slunečné počasí a během víkendu ji navštívilo celkem více než 150 000 návštěvníků. Ti měli možnost obdivovat přehlídku těžké vojenské, policejní i záchranné techniky, dynamické ukázky speciálních jednotek, letecké show a prezentace výzbroje, výstroje a vybavení jednotlivých složek.

Vězeňská služba České republiky je dlouholetým a pravidelným účastníkem této prestižní akce a ani letos nechyběla. Tým vězeňské služby připravil statickou i dynamickou ukázkou, která vzbudila značný zájem. Dynamická ukázka napadení vězeňské eskortní kolony si vysloužila velký ohlas veřejnosti a získala 1. místo v Memorálu brig. gen. Mgr. Jiřího Ruprechta za nejlepší pozemní ukázkou celé akce. Generál Jiří Ruprecht byl dlouholetým ředitelem Vazební věznice Olomouc a dlouhé roky stál u organizace účasti

vězeňské služby na Dnech NATO. Před několika lety ale podlehl zákeřné nemoci.

Velký zájem tradičně přitahovala statická expozice vězeňské služby. Největší fronty se tvořily u eskortního autobusu, návštěvníci si také prohlíželi uniformy, donucovací prostředky a zbraně, které příslušníci vězeňské služby používají při výkonu služby. Nemalou pozornost poutaly i zabavené předměty, výrobky vězněných osob a ukázky práce se 3D tiskem připravené Středním odborným učilištěm

vězeňské služby. Součástí prezentace byl rovněž náborový stánek, který lákal zejména mladé zájemce o službu v našich řadách. Velký ohlas měl i stánek kolegů ze Zdravotnických zařízení Ministerstva spravedlnosti, kde si návštěvníci mohli vyzkoušet základy první pomoci.

Účast na Dnech NATO je pro Vězeňskou službu České republiky vždy jedinečnou příležitostí, jak představit svou činnost široké veřejnosti, přiblížit každodenní práci příslušníků a ukázat připravenost čelit mimořádným situacím. Ocenění získané v diváckém hlasování je pro nás potvrzením, že naše prezentace má smysl a že si práce vězeňské služby veřejnost váží.

Desátý ročník Den hrdinů

Vězeňská služba ČR se v sobotu 27. září zúčastnila 10. ročníku akce Den hrdinů který se konal ve spodní části Výstaviště Praha na tzv. Bruselské cestě od 11:00 do 17:00 hod. V příjemném sobotním počasí akci navštívilo mnoho návštěvníků, dle pořadatelů nejvíce za dobu konání akce. Letošní 10. ročník akce nesl podtitul Bezpečně v nebezpečí a seznámil veřejnost s prací Integrovaného záchranného systému.

Vůbec poprvé se v Praze představila materiální základna humanitární pomoci, zařízení vytvořené za účelem zabezpečení základních životních potřeb obyvatelstva v případě mimořádné události. Návštěvníci expozice viděli nejen nouzové bydlení při přírodní katastrofě, ale především ukázky techniky, výstroje a výzbroje bezpečnostních sborů a vybavení složek integrovaného záchranného systému.

Vězeňská služba ČR se na této významné pražské události představila statickou i dynamickou ukázkou. Statickou prezentaci zajistili příslušníci a zaměstnanci Vazební věznice a Úp-VzD Praha Pankrác. O prohlídku vozového parku, výstroje a výzbroje i výrobků vězňů byl mezi návštěvníky akce obrovský zájem. Na prohlídku eskortního autobusu se stála velká fronta. Příslušníci Vazební věznice Praha Ruzyně předvedli při dvou modelových situacích v dynamické ukázce činnosti příslušníků ENO a strážných – psovodů v případě použití služebního psa jako donucovacího prostředku při zpacifikování agresivního vězně a napadení eskorty. Novinkou letošní akce byla podcast stage, které se za Vězeňskou službu ČR zúčastnil ředitel Vazební věznice Praha Ruzyně plk. Zbyšek Trepeš a přiblížil veřejnosti život za vězeňskou zdí.

Věznice Pardubice opět na Retroměstečku

Věznice Pardubice se v polovině září stala součástí akce Retroměstečko, kde se setkávají a prezentují jak bezpečnostní složky ČR, hasiči, záchranáři, tak i spolky, muzea, a to v oboru historické, veteránské, vojenské a branně-bezpečnostní techniky se statickými a dynamickými ukázkami, pro které jsou k dispozici dvě arény. Letos se akce nově konala v bývalých kasárnách Na Hůrkách.

Na každý den si Věznice Pardubice připravila pro návštěvníky dvě ukázky. Dopoledne veřejnost viděla psovody a jejich služební psy. Poslušnost, odložení psa za chůze, reakce na povel, poté zadržení vězněné osoby a střežení služebním psem, pěší eskorta s nutným zásahem služebního psa poté, co se objeví bodná zbraň a pak co se vězněná osoba snaží utéct. Při odpolední ukázce museli diváci trochu zapojit svoji fantazii a představit si chodbu na ubytovně. Zde byly nepokoje, zabarikádování odsouzených. Povolána byla operativně eskortní skupina. Verbální i fyzické napadání ze stran vězněných osob bylo evidentní. Pří-

slušníci museli nejdříve rozebrat barikádu, pak zakročili proti jednotlivým odsouzeným například využitím průniku či neletální zbraně Kraken. K boji proti příslušníkům se používalo vše, co mají vězněné osoby k dispozici na ubytovnách – násady, pet lahve naplněné vodou, francouzské hole. Dokonce využili i práškový hasicí přístroj, který na chvíli znemožnil příslušníkům plně se orientovat. Této situace chtěl figurant využít a proběhnout kolem zakročujících, což se mu nepodařilo. Když byli všichni mezi první a druhou barikádou zpacifikováni, došlo na rozebrání druhé barikády. Ovšem zde již proti zakročujícím byl využit vodní hydrant a v neděli dokonce vodní hydrant a vodní dělo. V tom momentě bylo

viditelné, že příslušníci operativně eskortní skupiny zde nejsou jako jednotlivci, ale je to celek, jeden semknutý celek, který musí být připraven na různé situace.

Součástí prezentace byla i statická ukázka, kdy jsme byli začleněni do rodinné soutěže Retráček. U stánku VS ČR děti musely složit puzzle nebo kostky, samozřejmě s vězeňskou tematikou. Někdy se zapojili i rodiče, protože takový žiletkový a ostnatý drát složit dohromady bylo velmi náročné. Videá z věznice, debata s personalistkami, nebezpečné a nepovolené předměty, ukázka cely, oblečení vězněných osob i příslušníků, zbraně, výstroj a výzbroj, ale i výrobky pro děti, ať šité či dřevěné, které vyráběli odsouzení v rámci pracovní terapie, eskortní autobus, ať historický či současný, sanitka určená pro imobilní odsouzené, to vše návštěvníky zaujalo. Byl to náročný víkend, ale zájem veřejnosti o VS ČR či bouřlivý potlesk po dynamických ukázkách, to byla odměna pro zúčastněné příslušníky a občanské zaměstnance Věznice Pardubice, kteří se na akci podíleli.

Kromě těchto prezentačních akcí se konaly i další veřejné akce, které byly menšího rozsahu nebo jsme o nich již informovali v minulém čísle tohoto časopisu. Byly to například tyto výstavy či veletrhy:

**Veletrh práce
IDET, ISET, PYROS
Aviatická pout'
Westfield Chodov
Bahna
Den s policií
Cihelna
Den s IZS**

NOVÉ ŠANCE PRO ODSOUZENÉ A MLADISTVÉ

Začlenit na trh práce specifické cílové skupiny, které jsou ohroženy sociálním vyloučením, to je cílem projektu Šance na práci v Pardubickém kraji, který je spolufinancován Evropskou unií z Operačního programu Zaměstnanost plus. Větší šanci na návrat do společnosti s uplatněním na trhu práce umožňuje i memorandum vězeňské služby s úřadem práce.

Rekvalifikační kurzy, které se během roku ve Věznici Pardubice konají, tyto cíle splňují. Nejen že odsouzení získají zkušenost a praxi na vnitřních či vnějších pracovištích, kde jsou zaměstnáni během výkonu trestu, ale hlavně pak získaná oprávnění jim umožní větší možnost uplatnění na trhu práce po výstupu z výkonu trestu odnětí svobody.

V letošním roce se uskutečnily rekvalifikační kurzy na obsluhu elektrovozí-

ku a vozíku, svářečský kurz, seminář pracovních poradenství, jehož účelem je seznámit odsouzené s možnostmi, které společnost nabízí v postpenitenciární oblasti. Jedná se i o službu, která odsouzeným nabízí spolupráci při zajištění zaměstnání a ubytování po ukončení výkonu trestu. Ve skupinovém pracovním poradenství se odsouzení, kteří jsou umístěni na výstupním oddělení věznice, seznámili s nabídkou spolupráce ohledně zajištění práce

a ubytování po skončení výkonu trestu, byl jim objasněn proces výběrového řízení nejen v automotive z pohledu personalisty, dozvěděli se informace o agenturním zaměstnávání včetně jeho základních náležitostí. Součástí semináře bylo i seznámení se základy pracovního práva. Mimo jiné jim byly vysvětleny i nevýhody nelegální práce, jelikož výhody odsouzení většinou velmi dobře znají. Praktická část semináře se týkala nácviku dovedností a testování odsouzených, které se skládalo z testu slovního porozumění, matematického testu, vyzkoušeli si rychlost a přesnost práce, ale i manuální zručnost se stavebnicí lego. Zakončeno pak bylo zjištěním zájmu odsouzených o spolupráci po ukončení výkonu trestu, aby se navázalo individuálním poradenstvím.

Specificky pro mladistvé byl realizován kurz digitální gramotnosti, jehož náplní byla elektronická komunikace občana s úřady, finanční gramotnost se zaměřením na oddlužení, využití sociálních sítí a poradenství s komunikací s úřady.

„Setkal jsem se s něčím novým. Myslím, že mi to pomůže, až budu venku, hlavně až budu hledat práci nebo když si budu žádat o dávky,“ říká po ukončení jeden z mladistvých.

STANDARDIZOVANÉ PROGRAMY PRO ODSOUZENÉ VE VĚZNICI BĚLUŠICE

Standardizované programy ve vězeňství jsou specializované resocializační programy pro odsouzené se specifickými riziky a potřebami, které mají jasně daná kritéria pro výběr cílové skupiny, cíle, metody a způsob měření účinnosti. Tyto programy se zaměřují na snížení rizika opakování trestné činnosti a rozvoj protektivních faktorů, a jsou tak rozšířením standardního programu zacházení, který zahrnuje pracovní, vzdělávací, speciálně-výchovné a zájmové aktivity.

Chtěli bychom vám představit standardizované terapeutické programy využívané ve vězeňském prostředí pro odsouzené muže: 3Z – Zastav se, zamysli se, změň se, VIT – Victim Impact Training (Vnímám i tebe), Antiagresivní trénink, Zuřivec a Pappa – Program pro otce. Tyto programy představují komplexní systém intervence, který podporuje sebereflexi, rozvoj empatie, zvládání agresivního chování, regulaci hněvu a posílení rodičovských kompetencí. Budeme se věnovat cílům, metodice cílové skupiny a přínosům jednotlivých programů. Na závěr se podíváme na praktické uplatnění programů ve Věznici Bělušice, kde jejich implementace přispívá ke snížení rizika recidivy a zlepšení resocializačního procesu.

Práce s odsouzenými muži v rámci výkonu trestu odnětí svobody představuje specifickou oblast terapeutické a výchovné intervence. Tito klienti často vykazují znaky poruch chování, impulzivity, nízké schopnosti empatie a narušeného hodnotového systému. V prostředí věznic je klíčové nabídnout strukturované, standardizované programy, které podporují sebereflexi, změnu postojů a rozvoj sociálních dovedností.

Program 3Z

Naším cílem je představit tento program, jeho metodiku, cílové skupiny a přínos pro resocializační proces odsouzených mužů.

Program 3Z – Zastav se, zamysli se, změň se, představuje strukturovaný terapeutický nástroj zaměřený na podporu sebereflexe, rozvoj odpovědnosti a motivaci ke změně chování u odsouzených mužů.

Jde zejména o podporu klienta v uvědomění si vlastního chování a jeho dopadů.

Dále o posílení jeho schopnosti sebereflexe a kritického myšlení, vytvoření prostoru pro vnitřní motivaci ke změně a zlepšení schopnosti komunikace a práce ve skupině.

Program je realizován formou skupinových sezení, doplněných o individuální práci s terapeutem. Klienti pracují s pracovními listy, účastní se diskusí a reflektují své postoje. Hlavní cílovou skupinou jsou odsouzení s nízkou sebereflexí a poruchami chování. Očekávaný přínos těchto programů pro efektivitu resocializace či nápravy se pohybuje v oblasti zvýšení odpovědnosti, snížení konfliktnosti a v motivaci ke změně.

Program VIT Victim Impact Training

Tento terapeutický a edukativní nástroj je zaměřený především na rozvoj empatie, uvědomění si dopadu vlastního jednání na druhé a posílení odpovědnosti u odsouzených mužů. Cíle programu předpokládají umožnění

klientovi nahlédnout na svůj čin z perspektivy oběti. Dále posílit schopnost empatie a emocionálního uvědomění, podporu přijetí odpovědnosti za způsobenou újmu.

Také tento program se realizuje skupinovými sezeními, prací s příběhy obětí, reflexí vlastního činu a obecně diskusí, role-play hrami, psaním dopisů obětem a podobně.

Program je určen pro odsouzené za násilné a majetkové trestné činy s konkrétní obětí. Předpokládá se, že u odsouzených posílí empatii, přijetí odpovědnosti a celkově sníží bagatelizaci jejich jednání.

Antiagresivní trénink

je strukturovaný program zaměřený na rozpoznání, pochopení a zvládnutí agresivního chování. Jeho cíle jsou pomoci klientům identifikovat spouštěče agresivního chování a naučit je rozlišovat mezi zdravým hněvem a destruktivní agresí. Součástí tréninku je i seznámení s nástroji pro zvládnutí konfliktů bez násilí.

Také toto cvičení či program se provádí při skupinovém sezení, za úč-

lem dosažení sebereflexe, provádějí se modelové situace, relaxační cvičení a komunikační trénink.

Cílovou skupinou jsou odsouzení s impulzivním a konfliktním chováním.

Cílem programu by mělo být snížení agresivity, zlepšení sebeovládání, efektivnější mezilidská komunikace.

Program Zuřivec

je specializovaný terapeutický modul zaměřený na práci s hněvem, impulzivitou a agresivními reakcemi. Jeho cíle jsou pomoci klientům rozpoznat a pojmenovat vlastní hněv, naučit je rozlišovat mezi různými druhy emocí a jejich reakcemi. Program poskytuje nástroje pro zvládání impulzivních výbuchů.

Program se opět uskutečňuje při skupinovém sezení, ale také při individuálním sezení, pomáhá také deník hněvu, emoční regulace, dechová cvičení. Cílovou skupinou jsou odsouzení s problémy v regulaci emocí.

Předpokládané přínosy v praxi by měly zlepšit efektivitu zvládání hněvu, snížit impulzivitu a rozvíjet emoční inteligenci.

Program Pappa Program pro otce

Specializovaný resocializační program zaměřený na posílení rodičovských kompetencí odsouzených mužů a na zlepšení vztahu s jejich dětmi. Tento program byl do českých věznic zaveden podle norského vzoru v rámci projektu Snižování rizik odsouzených prostřednictvím intervenčních programů, financovaného z Norských fondů. V Česku se do pilotní fáze zapojily věznice Bělušice, Horní Slavkov, Pardubice a Znojmo.

Cílem programu je posílení schopnosti odsouzených mužů zvládat svou otcovskou roli a zlepšit povědomí o potřebách dítěte v situaci, kdy je rodič ve výkonu trestu. To předpokládá pochopení a uvědomění dopadů trestné činnosti na děti a rodinu a tím dále přispění ke snížení rizika recidivy prostřednictvím posílení rodinných vazeb. Program je tentokrát založen na dialogu a uskutečňuje se formou skupinových sezení (až 12 lekcí po třech hodinách), a zahrnuje témata jako výchovu a vývoj dítěte, komunikační dovednosti mezi otcem a dítětem, zvládání emocí a konfliktů, řešení násilí v rodině a podobně.

Součástí programu je také Den s dítětem, kdy se děti účastníků setkávají

Zuřivec

s otci v bezpečném prostředí věznice. Program je určen pro odsouzené muže – otce (biologické i nebiologické), kteří chtějí zlepšit vztah se svými dětmi. Podmínkou je, aby se v minulosti nedopustili trestné činnosti na dítěti

a neměli omezená rodičovská práva. V praxi by tento program měl zesílit a zlepšit komunikace mezi otcem a jeho dítětem a takto snížení emoční zátěže dítěte spojené s výkonem trestu rodiče.

SLOVENSKÁ VĚZEŇSKÁ SYMBOLIKA

Až do počátku devadesátých let bylo oficiální označování v českém a slovenském vězeňství v podstatě shodné. Na nárameníčích stejnokrojů příslušníků byly kromě hvězd hodnostního označení aplikovány ještě tzv. „rozlišovávky“ a to bylo v podstatě všechno. Někaké nášivky či odznaky se speciálním označením českého či slovenského sboru, to vlastně neexistovalo.

Slovenská řešení po vzniku republiky

Na Slovensku byla situace mnohem klidnější než v Česku. Žádná snaha o překotné řešení zde nebyla patrná. Žádná překotnost se nekonala. S určitou dávkou představivosti lze však konstatovat, že na Slovensku „jsou do náročné vězeňské služby“ oficiálně zapojeni i dva světci, známí nejen na Slovensku, ale i po celé Evropě. Pokud si položíme otázku, jak k tomu došlo, je odpověď velmi snadná – dokládá to oficiální slovenská vězeňská heraldika. A s pocitem jistého uspokojení lze konstatovat, že tvůrci oficiální symboliky Zboru väzenskej a justičnej stráže měli při tvorbě i realizaci označení opravdu onu pověstnou šťastnou ruku. Určitě to dokládají i následující řádky. Vyobrazení svatého archanděla Michaela, který svrhl Satana z nebeské výše a vyhnal plamenným mečem Adama a Evu z ráje, jsme zvyklí vídat na nejrozličnějších gotických malbách nebo v podobě překrásných plastik vrcholného baroka v mnoha katolických kaplích a kostelech. Stejně tak je najdeme i na ikonách a obrazech pravoslavných chrámů. Heraldika zná jeho vyobrazení v celé řadě znaků měst a obcí nejen na Slovensku, ale i jinde v Evropě. Méně známé už ale je, že od devadesátých let minulého století byl tento archanděl vybrán a stal se trvalou součástí oficiální symboliky nově reformovaného slovenského vězeňství. Při tvorbě oborového znaku českého vězeňství v roce 1991–1992 se na spojení s církevními, kulturními a dalšími tradicemi příliš nehledělo. Pouze se projevilo volbou fialové barvy, vyjadřující pokání, na resortním znaku a označení služebních vozidel.

Tvorba znaku slovenské vězeňské služby

Geneze celé události má svůj počátek již v roce 1997. Na pokyn tehdejšího generálního ředitele ZVJS dochází teprve koncem devadesátých let k realizaci zabezpečení a vytvoření zcela nové koncepce a následně i návrhu heraldického označení a zhotovení znaku – loga, kterým měly být označeny zejména stejnokroje vězeňských příslušníků. Dala se do pohybu zajímavá a náročná akce. Nic nebylo ponecháno náhodě či nechvalně známé laické umělecké tvořivosti. Na zpracování daného ideového námětu a zadání a jeho následném uměleckém ztvárnění v případě malého i velkého znaku ZVJS se významně podílelo mnoho renomovaných slovenských odborníků několika oborů. Z nich nelze opomenout např. PhDr. Ladislava Vrteleho, člena heraldické komise Ministerstva vnitra Slovenské republiky. Po složitých jednáních schválil slovenský ministr spravedlnosti dne 27. 5. 1998 výtvarnou podobu obou typů oborových znaků pro slovenský vězeňský personál. Od tohoto okamžiku je oficiální podoba reálnou skutečností a je zapsána v heraldickém registru Slovenské republiky pod značkou W-49-98.

Malý znak ZVJS

Na nejrozličnějších oficiálních tiskovinách ZVJS, a nejenom na nich, máme možnost seznámit se s působivým výsledkem cílevědomé činnosti slovenských výtvarníků a odborníků v oblasti heraldiky. Prvním označením je tzv. Malý znak ZVJS. Ten je tvořen státním znakem Slovenské republiky

(jehož součástí je tzv. „Svatoštěpánský kříž“), který leží na zlatém klíči, visícím na zlatém řetěze, rozloženém po okraji oválného pole. Zlatý klíč symbolizuje uzavření, vězení a je vlastně v přeneseném smyslu slova vyjádřením odnětí svobody. Horní část klíče tvoří tři zdobené poloobloučky, které jsou umístěny nad státním znakem a tvoří jakoby pokračování, resp. druhou linii trojvrší. V dolní části pod znakem je vidět část pracovní, tj. zamykací plochy klíče. Samotný klíč je zavěšen na zlatém řadovém řetězu, který lemuje celý malý znak. Řetěz má ceremoniální podobu a je v obdobných formách využíván jako tzv. primátorský řetěz např. rektory vysokých škol apod. Použití řetězu v navržené podobě bývá v heraldické praxi obvyklé. Kromě využití tohoto typu označení na rukávech stejnokrojů vězeňského personálu ZVJS se předpokládalo, že tzv. malý znak se uplatní zejména při označování stejnokrojů, písemností, příp. propagačních materiálů pro informační účely apod. Další významná oblast je umělecká tvorba při vytváření tzv. morálních ocenění např. formou čestných medailí s využitím tohoto uměleckého motivu.

Velký znak ZVJS

Z poněkud šířeji pojatého ekumenického pohledu je pravděpodobně nejzajímavější a zásadní skutečnost, že současně s malým heraldickým znakem ZVJS byl vytvořen a následně také oficiálně schválen pro ZVJS. Ústřední částí velkého znaku je malý znak, který celé kompozici dominuje. Po obou stranách znaku jsou jako výtvarná součást kompozice použity stylizované postavy dvou známých církevních světců. Ty jako by tvořily čestnou stráž, přidržují malý znak a upozorňují na poselství. Ačkoliv důvody použití církevních motivů jsou s největší pravděpodobností pouze pragmatické, neboť ani jeden motiv světce nebyl důvodem pastoračním, přesto jde o zajímavý a velmi přínosný čin. Dělíme-li (např. z hlediska historického a kulturního vývoje) Evropu na tzv. západní a východní část, reprezentuje na velkém znaku ZVJS západní tradici svatý Hippolyt Římský. Ten je pře-

známými světeckými atributy – plamenným mečem v pravé a váhami v levé ruce. Ten byl v minulosti a je i v současné době považován za patrona vězeňských pracovníků u národů zejména druhé části Evropy.

Oba vyobrazení světců nesou své typické atributy, podle kterých je lze identifikovat, i kdyby laik byl na pochybách a konkrétně nevěděl, že se jedná jmenovitě o tyto dvě významné duchovní osoby.

Výběr a oficiální zobrazení těchto svatých v oficiálním označení Zboru vězenskej a justičnej stráže bylo zvoleno zejména ze dvou důvodů. Prvním je záměr o dosažení dokonalé umělecké a výtvarné vyváženosti plochy znaku. Druhým, neméně závažným důvodem je však známá skutečnost, že Slovensko leží na historické hranici kulturních vlivů západní (latinské) a východní (pravoslavné) církve. Obdobně české země vytvářejí pomyslnou spojnicí mezi kulturami germánských a slovanských národů Evropy, což má i tento znak symbolicky dokumentovat.

devším v tradici západoevropských národů považován za patrona vězeňských pracovníků, je patronem města St. Pölten a také jedním z patronů země našich sousedů, českých zemí. V hagiografii jsou pod jeho jménem zaznamenány osudy a utrpení dvou mužů ze třetího století, z nichž jeden byl teolog a druhý římský voják. Tvůrci znaku ZVJS si vybrali logicky atributy římského vojáka. Druhým z hlediska věrouky významnější a bližší je svatý archanděl Michael, zobrazený se

Nad malým oborovým znakem ZVJS v tomto případě je umístěno označení (ve čtyřech řádcích) Zbor/vězenskej/ a justičnej /stráže. Pod znakem je použito latinské heslo: Nil minus quam irasci/punientem decet ve dvou řádcích, jehož autorem je známý římský stoický filosof, politik, moralista a básník Lucius Annaeus Seneca, kterého donutil krutý císař Nero k sebevraždě roku 65 n. l. Doslovný překlad „Nic necí trestajícího méně jako hněv,“ zdůrazňuje profesní etické pra-

vidlo vězeňských pracovníků, aby při uplatňování zákona vůči provinilcům postupovali bez jakýchkoliv záporných emocí a své povinnosti v penitenciární oblasti vykonávali klidně, rozvážně a lidsky. Využití motivu tzv. velkého znaku ZVJS se předpokládalo především jako základní téma budoucích nejvýznamnějších čestných symbolů sboru, např. vytvoření zástavy sboru. Ve finálním provedení má zástava Zboru rozměry 1000 x 1500 mm. Podkladem je použitá barva starozlatá. Samozřejmě že ústřední výtvarný motiv zástavy je velký znak sboru.

Čestné standarty ZVJS, čestných resortních vyznamenání a dekorací, na medailích, plaketách

NÁVŠTĚVA Z VĚZNICE HORNÍ SLAVKOV V MAĎARSKU

V září letošního roku absolvoval ředitel Věznice Horní Slavkov Tomáš Pták spolu s dalšími zaměstnanci pracovní cestu do Maďarska, kde navštívili národní vězeňské zařízení Tököl. Cílem třídenní návštěvy bylo navázání kontaktů s maďarskými kolegy a zahájení jednání o budoucí spolupráci mezi oběma institucemi.

Během setkání delegace Horního Slavkova představila věznici, vyměnila si zkušenosti v oblasti vězeňství a zúčastnila se diskuse o možnostech vzájemné výměny poznatků a dobré praxe. Zvláštní důraz byl kladen na témata, jako je resocializace odsouzených, bezpečnostní opatření či využití moderních technologií ve výkonu trestu. Návštěva byla velmi přínosná a obě strany vyjádřily zájem o pokračování jednání. V příštím roce je v plánu uzavření dohody o spolupráci, která by umožnila další rozvoj profesních vztahů.

Podobné mezinárodní kontakty jsou důležitým prvkem moderního vězeňství a přispívají ke zvyšování profesionality a efektivity vězeňské služby.

mav

Nový hlavní kaplan Vězeňské služby ČR
adventista **Pavel Zvolánek** říká:

ÚLOHOU KAPLANŮ JE DÁVAT VĚZŇŮM NADĚJI, ŽE MAJÍ SPOLEČNOSTI CO DÁT

Práce s doživotně odsouzenými může působit jako jedna z nejtěžších. Přesto hlavní kaplan Vězeňské služby ČR kaplan Pavel Zvolánek říká, že právě mezi nimi nejvíce poznal, jak vypadá boží milost v praxi. Ve Věznici Valdice strávil deset let a otevřeně hovoří o tom, kde se rodí jeho empatie i kde naráží na vlastní hranice.

Na co se chcete ve své nové funkci soustředit nejvíce?

Stanovil jsem si několik základních cílů, kterých bych rád dosáhl. Předně si myslím, že je zapotřebí klást větší důraz na péči o zaměstnance sboru, bez kterých nebude fungovat prostě nic. Rád bych dosáhl také vytištění vězeňských Biblí v dostatečném nákladu, aby se dostaly ke každému, kdo o ně bude mít zájem. Je nutné také stabilizovat kaplanský sbor, obnovit mezinárodní spolupráce, s čímž nepochybně souvisí výměna zkušeností, co někde funguje a co ne, zkusit se tím inspirovat. No a konečně nezbytná je větší komunikace s ostatními církvemi.

Deset let jste sloužil mezi doživotně odsouzenými. Co se člověk v takovém prostředí naučí a jak se to podepíše na jeho osobnosti?

Čas ve vězení plyne jinak než na svobodě – pomaleji, klidněji. Nikdo nikam nespěchá. To, co se venku zdá samozřejmé, je tam nevšední. Nikdy jsem neměl tak pozorné posluchače jako právě ve Valdicích. Při bohoslužbách jsem zažíval naprostou soustředěnost a vděčnost, jakou jsem v žádném jiném sboru nepoznal.

Jak se vám daří zůstávat vůči odsouzeným empatickým a neodsuzovat je?

Není to jednoduché, pokud si myslím, že jsem na to sám. Ale když přijmu, že jsem boží vyslanec, který přináší lás-

ku, pak je to snazší. Každý z nás má tendenci posuzovat druhé, ale stačí být upřímný k sobě a přiznat si: i já jsem lhal, podváděl, ubližoval. Nejsem kvůli tomu ve vězení, ale i já potřebuji odpuštění. Snažím se k odsouzeným přistupovat co nejvíc normálně – jako k lidem, kteří udělali chybu, byli za ni potrestáni a teď si trest odpykávají. Co mě mrzí nejvíc, je, že ten trest dopadá nejen na ně samotné, ale i na jejich rodiny – děti, manželky, blízké – lidi, kteří za jejich čin nemohli.

Kde jsou vaše osobní hranice?

Největší potíže mám s pachateli, kteří se dopustili násilí vůči dětem, či jiným bezbranným. Jako otec a dědeček cítím velkou zlobu vůči těm, kdo dokážou zranit bezbranné. Přesto ani jim

duchovní pomoc neodmítám. Nejsem tam proto, abych je soudil, ale abych jim zprostředkoval boží milost.

V čem se práce kaplana liší od role psychologů či sociálních pracovníků?

Ty rozdíly moc velké nejsou. Psychologové mají více administrativy, kaplani hledají řešení v Bohu. Ale spolupracujeme úzce a práce psychologů si velmi vážím.

Jak vypadá kaplanská služba v českých věznicích?

U nás jsou kaplani zaměstnanci vězeňské služby, což je unikátní. Máme kolem šedesáti kaplanů z jedenácti církví – katolíci, evangelíci, adventisté i menší denominace. Všichni mají stejná práva i povinnosti. Tato ekumenická spolupráce je velkou silou českého vězeňství.

Co považujete naopak za největší problém českého vězeňství?

Jednoznačně vysokou mírou recidivy. V Norsku či Švédsku se daří lidem vracet do společnosti, u nás se často vrací sem, a to stále ti samí. Druhým problémem je nedostatek alternativních trestů, neexistují tu elektronické náramky či jiné formy, které by umožnily člověku zůstat součástí společnosti a přitom přijmout nějakou formu trestu.

VĚZEŇSKÁ DUCHOVENSKÁ PÉČE

60 LET

VĚZEŇSKÁ SLUŽBA ČR SI PŘIPOMNĚLA VÝROČÍ POSKYTOVÁNÍ ODBORNÉ PÉČE VE VĚZEŇSTVÍ

Psal se rok 1965 a v tehdejším Československu vládl komunistický režim a země byla součástí tzv. „socialistického tábora“. Životní úroveň se po válce sice zvyšovala, život v zemi denně nadále ale ovlivňovala společenská a ekonomická situace, včetně omezené osobní svobody za „železnou oponu“. Byl to ale současně zásadní rok pro oblast nápravně výchovné činnosti ve vězeňství, kdy československá vláda definitivně podlehl mezinárodnímu tlaku a přijala zákon č. 59/1965 Sb. o výkonu trestu odnětí svobody, který znamenal akceptaci téměř všech zásadních požadavků Standardních minimálních pravidel pro zacházení s vězni, s výjimkou duchovenské péče, která byla stále pro komunistické vedení země nepřijatelná.

Nový zákon tak přinesl mj. zavedení nápravně výchovné činnosti, která umožnila rozvoj odborného zacházení, a v tehdejších ústavech se začali ve větší míře objevovat středoškolsky či vysokoškolsky vzdělaní vychovatelé, sociální pracovníci, učitelé, speciální pedagogové a psychologové. Zpočátku se nová norma obtížněji prosazovala, praxe nebyla idylická a hodně záležela na osvěcenosti konkrétního náčelníka. První porady speciálních pedagogů a psychologů se tak konaly u jednoho stolu, přesto všechno se počty odborných zaměstnanců postupně začaly zvyšovat. Ke každodenní činnosti psychologů ve formě rozhovorů s vězni patřila už tehdy činnost diagnostická v rámci zpracovávané pedagogicko-psychologické charakteristiky odsouzeného, působení v tzv. předpropouštěcím oddělu (dnes „výstupní oddíl“), skupinové metody například formou skupinového poradenství či posuzování osobnostní způsobilosti uchazečů. Jako týmová opora pro zvyšování kvality odborné práce působil ve vězeňství v letech 1967–1980 Výzkumný

ústav penologický pod vedením doc. PhDr. Jiřího Čepeláka, CSc.

U příležitosti 60. výročí zavedení odborné péče do vězeňství se v pražském hotelu Don Giovanni uskutečnila dne 10. listopadu 2025 za účasti představitelů vedení Vězeňské služby ČR, zástupců věznic, Ministerstva spravedlnosti ČR, Probační a mediační služby ČR, Institutu pro kriminologii a sociální prevenci, Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenska, neziskových organizací, akademické a justiční sféry a představitelů ostatních bezpeč-

nostních sborů slavnostní konference. Součástí programu byla také panelová diskuse nejen s průkopníky a pamětníky počátků penitenciární psychologie, ale také s psychology, formujícími současnou a budoucí praxi.

„Rok 1965 byl ve vězeňství přelomový. Byl ve znamení toho, že vězení nemá být jen o dozoru a režimu, ale i o nápravě. Šedesát let od přijetí zákona č. 59/1965 Sb. je tedy nejen připomínkou historie, ale také závazkem do budoucna. Závazkem pokračovat v odborné práci, rozvíjet ji, vzdělávat

nové generace odborníků a přitom nikdy nezapomenout, že za každým paragrafem, předpisem a výkonem trestu stojí člověk. A to na obou stranách mříží," uvedl ve svém úvodním proslovu na konferenci generální ředitel Vězeňské služby ČR genmjr. Mgr. Tomáš Hůlka, LL.M.

Současné principy odborného zacházení představil v rámci tematického bloku pplk. PhDr. Václav Jiříčka, Ph.D., vedoucí psycholog Vězeňské služby ČR, na které navázal představením Konceptu rozvoje vězeňství do roku 2035 plk. Mgr. Jonáš Lučný, vedoucí oddělení odborného zacházení odboru výkonu vazby a trestu. V rámci přednáškového bloku Partneři ve výzkumu a praxi vystoupil například se svým příspěvkem JUDr. Petr Zeman, Ph.D., ředitel Institutu pro kriminologii a sociální prevenci, který s Vězeňskou službou ČR úzce spolupracuje na formulování výzkumných témat. Z Katedry psychologie Filozofické fakulty Univerzity Karlovy vystoupila doc. PhDr. Ilona Gillernová, CSc., aby vzpomenu na dlouholetou spolupráci na poli vzdělávání ve forenzní a penologické psychologii. Za Katedru sociologie Filozofické fakulty UK promluvil doc. PhDr. Jiří Buriánek, CSc., bez jehož týmu by byl jen stěží vyvinut a opakovaně validizován denně používaný nástroj na hodnocení kriminogenních rizik a potřeb odsouzených, pro který se ujal název SARPO. V rámci přednáškového bloku Partneři v odborném zacházení vystoupili na konferenci zástupci nestátních neziskových organizací a hlavní kaplan Vězeňské duchovní služby Pavel Zvolánek, B.Th., který ve svém vystoupení mj. uvedl: „Nestačí přestat dělat zlo, ale musíš začít dělat dobro.“

V rámci dopolední panelové diskuse vystoupila paní Mgr. Kamila Meclová, psychologka, bývalá ředitelka Věznice Pardubice a Světlá nad Sázavou a bývalá generální ředitelka Vězeňské služby, která jako psychologka začala pracovat v roce 1976 ve Věznici Vinařice; PhDr. Jiří Mezník, psycholog a bývalý ředitel Věznice Kuřim, který byl přijat do služebního poměru do Věznice Kuřim v roce 1971, PhDr. Marie Sotolářová, psychologka a bývalá vedoucí psychologka VS ČR, která od roku 1973 začínala pracovat vůbec jako první psychologka ve Věznici Nové Sedlo, PhDr. Radomíra Dlouhá, psychologka a kromě jiného bývalá ředitelka Kanceláře generálního ředitele VS ČR a PhDr. Stanislav Hájek, psycholog, působící v tehdejší Sboru nápravné výchovy v letech 1980–1994,

a to nejdříve ve Věznici Ostrov a poté i ve Věznici Praha Pankrác a Říčany. Všichni ve svém vystoupení opakovaně skloňovali jméno docenta Čepeláka, který významně ovlivnil jejich profesní kariéru, a vzpomínali na dobu strávenou ve vězeňství v přímé práci s vězni jako na svou „druhou“ univerzitu. Panelovou diskusi s psychology, kteří položili první stavební kameny a definovali tak obor penitencitární psychologie, doprovodilo představení připravované knihy k uvedenému výročí 60 let a v závěru konference také panelová diskuse s mladými vězeňskými psychology – por. Mgr. Kristý-

nou Brenkusovou (V Heřmanice), por. Mgr. Michaelou Blahušiakovou (V Karvině) a por. Mgr. Dominikem Stankem (VV Olomouc).

Předmětem úvah do budoucna bylo nejenom již probíhající zeslužebňování psychologů a dalších odborných profesí či prohlubování vzájemné spolupráce s dalšími bezpečnostními sbory, ale také myšlenka na (znovu)vytvoření „centra excelence“, které by se – tak jako kdysi Výzkumný ústav penologický – věnovalo specifickým úlohám penologického výzkumu a rozvíjení dovedností odborného zacházení s vězňnými osobami.

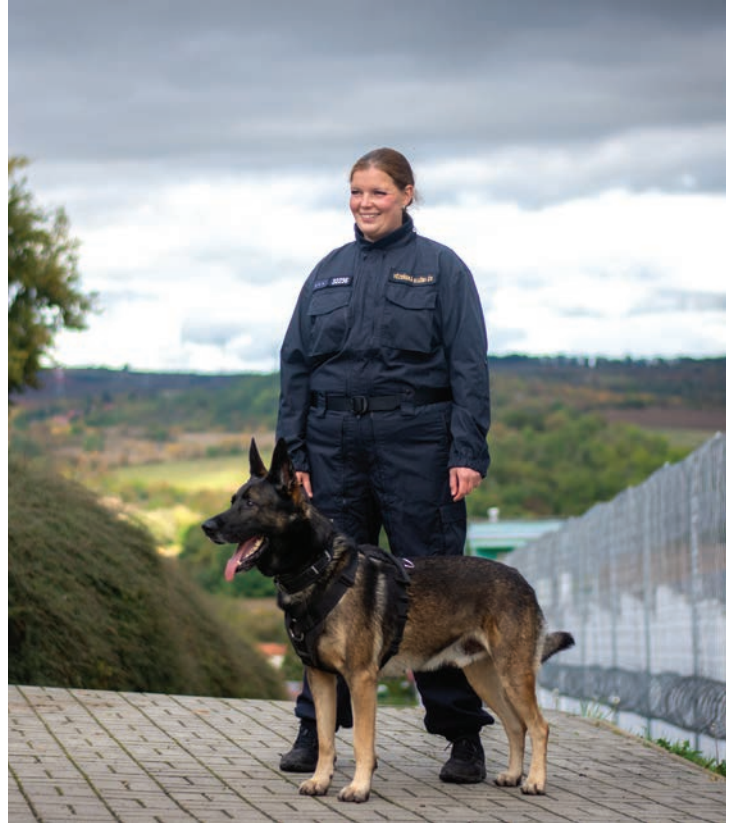

PSOVODI

foto: Petr Kuchynka

VĚZEŇSKÉ SLUŽBY ČESKÉ REPUBLIKY

VĚZEŇSKÁ SLUŽBA ČESKÉ REPUBLIKY

Klidné prožití vánočních svátků
a v novém roce hodně zdraví,
štěstí a osobních úspěchů.